

P&C en grip op gemeentefinanciën

Even voorstellen...

Erwin Christiaans

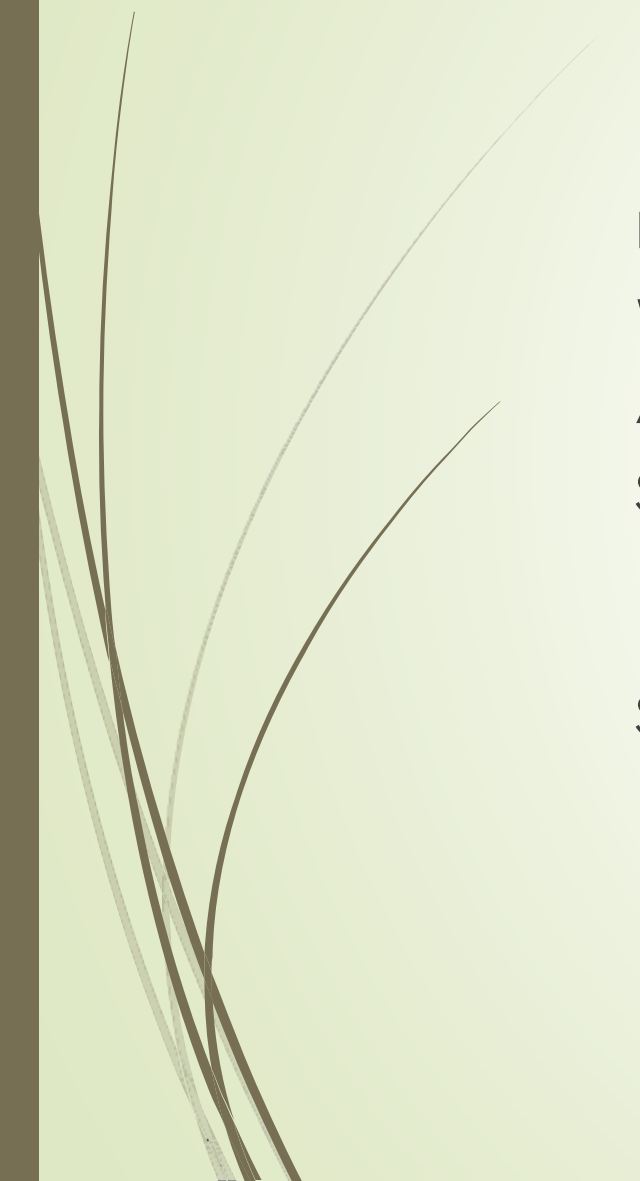
Woonachtig in Schaijk

Accounting Universiteit van Tilburg

Sinds 2009 diverse financiële functies bij decentrale overheden

Momenteel: financieel adviseur Provincie Noord-Brabant en
doorontwikkeling P&C Gemeente Leudal

Sinds 2017 docent

Inhoud van de training

DEEL A

Opbouw van de Programmabegroting

DEEL B

Grondexploitaties

Lokale heffingen

Commissie van Ark

Cursusmateriaal wordt na de training verstrekt

DEEL A

Opbouw van de begroting

Raad

Wat vinden onze
inwoners belangrijk?

volksvertegenwoordiger

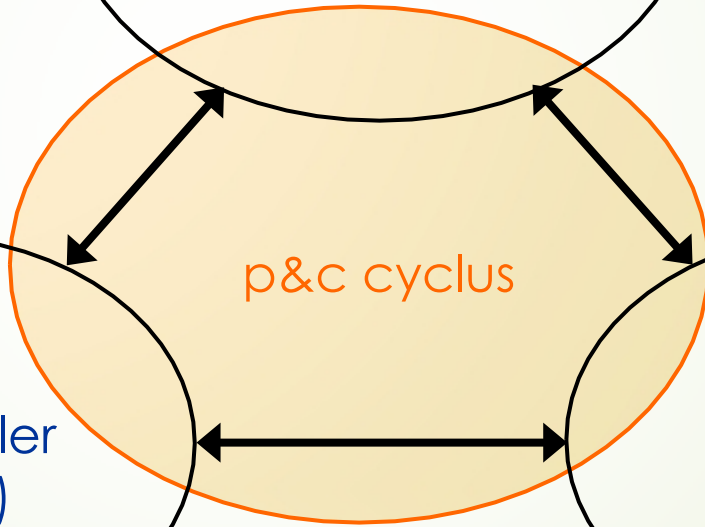
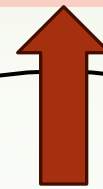
p&c cyclus

kadersteller
(beleid)

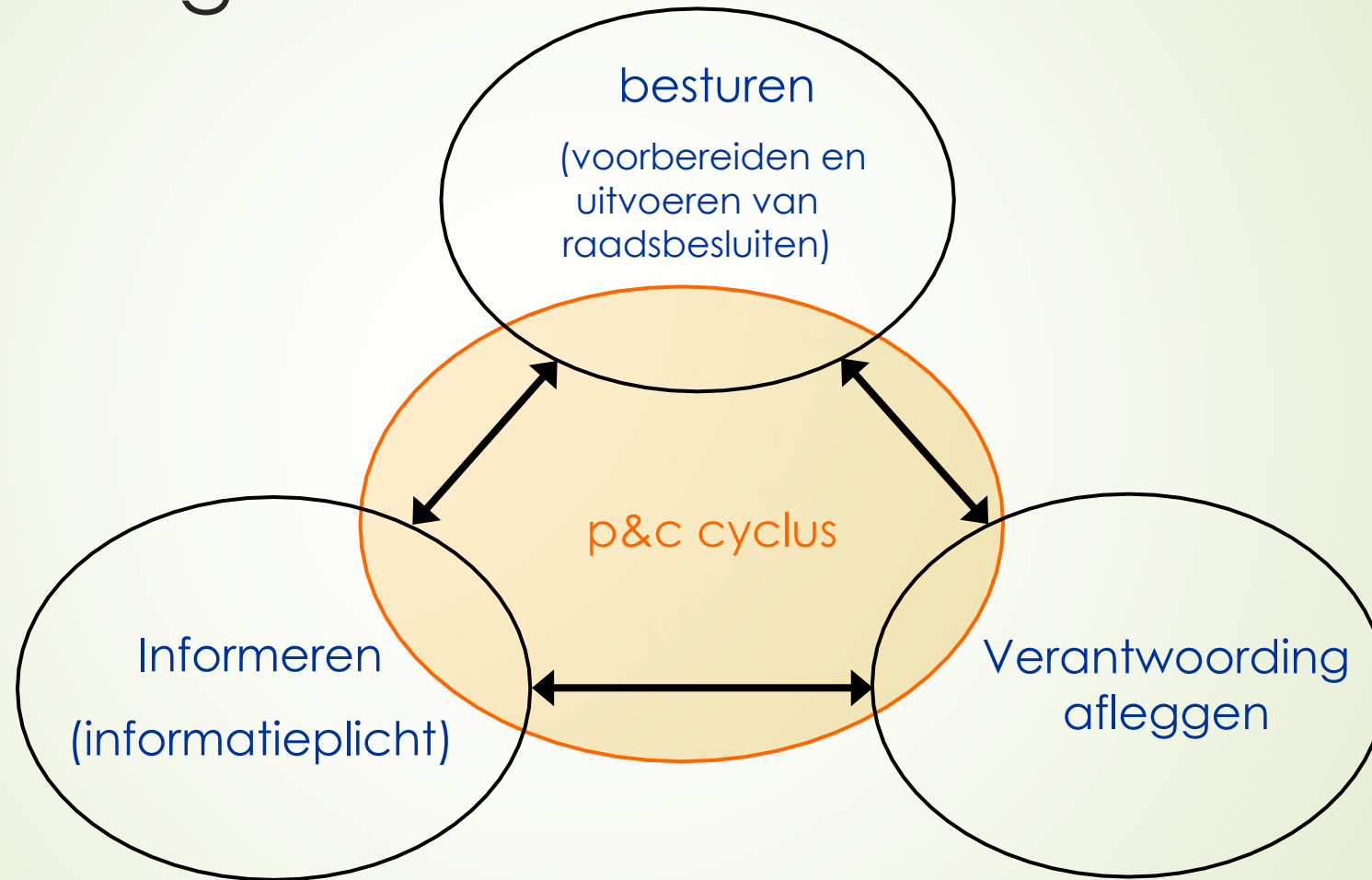
controleur

Wat willen we
bereiken en wat
mag dat kosten?

Bereiken we wat
we hebben
afgesproken?

College B&W

De Planning & Control cyclus

De P&C-cyclus helpt de raad doelen en budgetten vast te stellen, de voortgang te volgen en bij te sturen.

Vooruitkijken

P: Plannen → Voorjaarsnota en Programmabegroting

Volgen en bijsturen

C: Control → Bestuursrapportage(tussentijds)

Terugkijken en leren

C: Control → Jaarstukken (na afloop van het jaar)

De raad aan zet in de P&C-cyclus

Voorjaarsnota Programmabegroting	Bestuursrapportage	Jaarstukken
Geef richting	Stuur bij	Leer van resultaten
Wat willen we bereiken voor onze inwoners?	Liggen we op koers met doelen en geld?	Hebben we bereikt wat we wilden?
Wat mag dat kosten?	Wat vraagt om bijstelling?	Wat betekent dit voor volgende keuzes?

Stuur op doelen, resultaten en geld

Van verkiezingen naar een begroting

verkiezingen → beleidsontwikkeling → voorjaarsnota → Programmabegroting

Politiek
richting

Richting geven aan beleid en geld

Autorisatie van de
ambities en de euro's

Kaderstellend proces

planning en controlcyclus - beleidscyclus

Bestuurlijke P&C-cyclus

Bestuurlijk en meerjarig

Coalitieakkoord

Politieke wensen, wettelijk beleid

Meerjarenraming (voortschrijdend)

Planning en control

planning

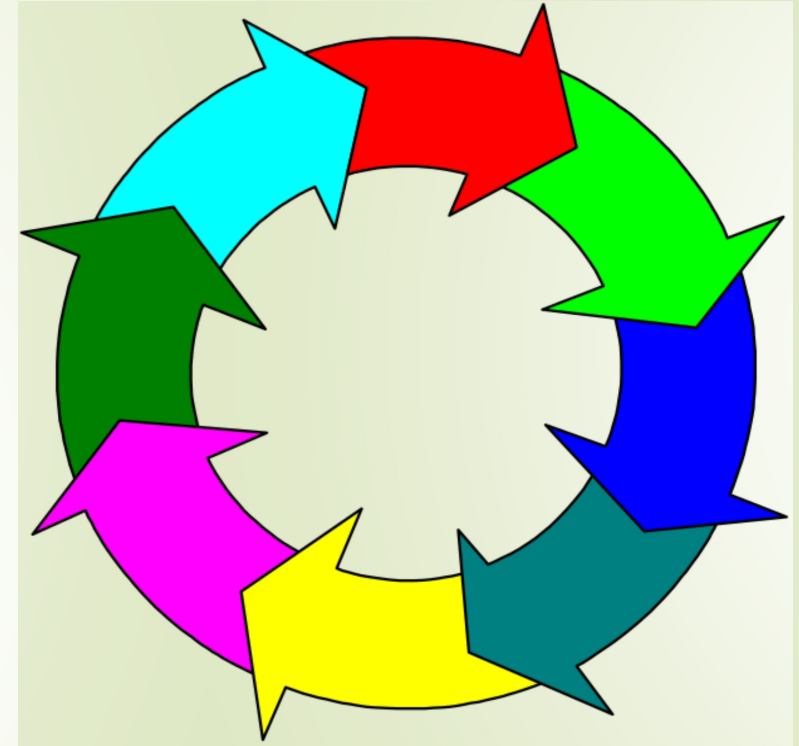
Voorjaarsnota + Programmabegroting

bijsturing

Tussentijdse bestuursrapportage -> beleid en financiën bijsturen

control

Jaarstukken (jaarverslag en jaarrekening)

Programmabegroting 2027

Programma

BEGROTING 2027

Gemeente Boekel
St. Agathaplein 2
5427 AB Boekel

3 w-vragen en 3 h-vragen

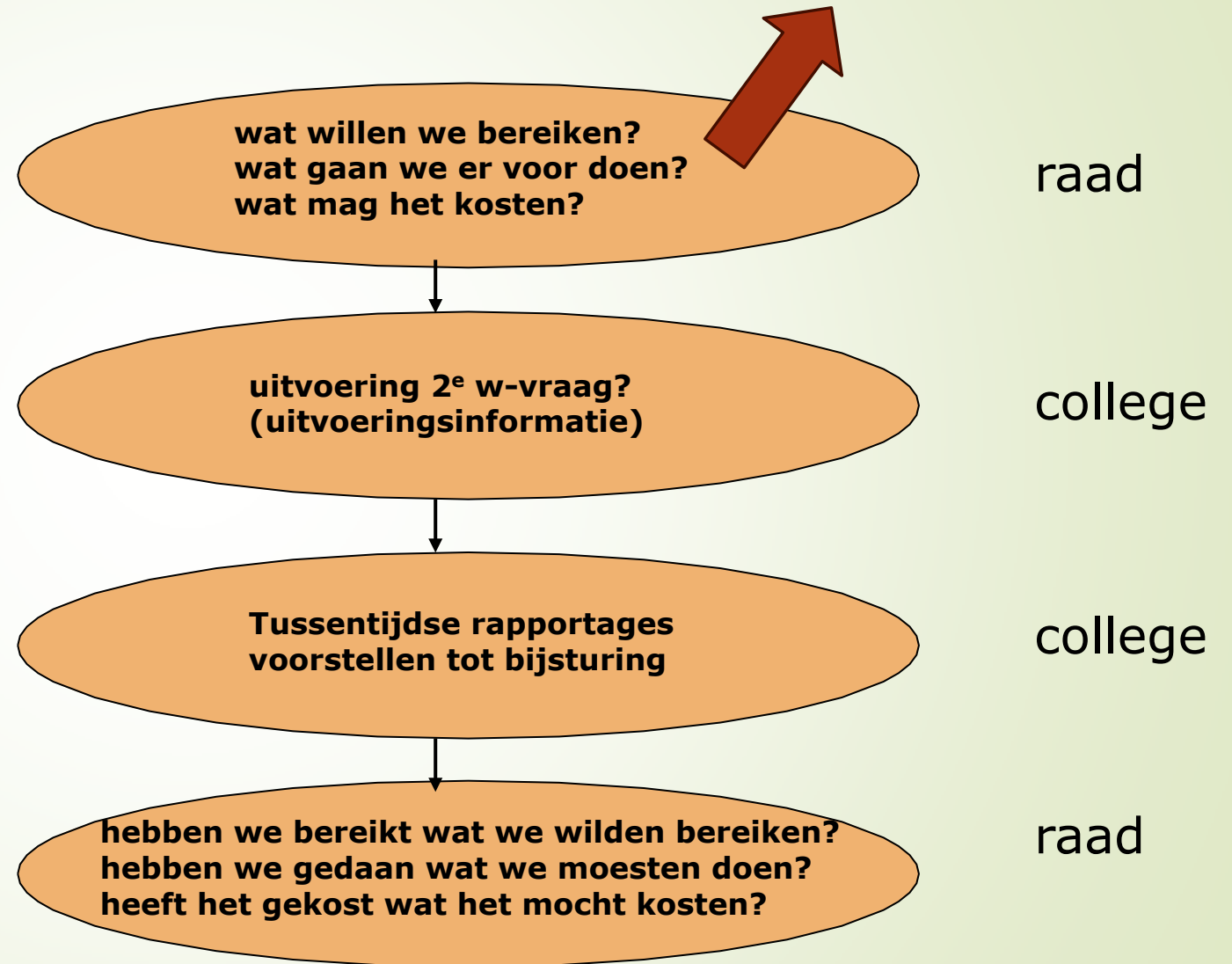
Programma-
begroting 2027

kaders stellen
sturen op hoofdlijnen
autoriseren (niveau regelen)

beheersen uitvoering

(tussentijdse) rapportage =
bijsturing

controle uitoefenen

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	1
Hoofdstuk 1 Inleiding	2
1.1 Leeswijzer	2
1.2 Budgetcyclus	2
1.3 Functies van de begroting en jaarstukken	3
1.4 Bestuurlijke procedure	4
Hoofdstuk 2 Van voorjaarsnota 2026 naar begroting 2027	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Financieel totaaloverzicht	6
2.3 Toelichting mutaties: van voorjaarsnota 2026 naar begroting 2027	7
2.4 Overzicht investeringen	8
2.5 Reserves en voorzieningen	10
2.6 Baten en lasten programma's / taakvelden	11
Hoofdstuk 3 Programmaplan	12
3.1 Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	12
3.2 Programma B - Verkeer en vervoer	14
3.3 Programma C - Economie & VHROSV	16
3.4 Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	18
3.5 Programma E - Sociaal domein	21
3.6 Programma F - Volksgezondheid en milieu	23
3.7 Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2027 - 2030	26
3.8 Structureel begrotingssaldo	27
Hoofdstuk 4 Paragrafen	28
4.1 Organisatieschema	28
4.1.1 Organisatiestructuur	28
4.2 Bedrijfsvoering	29
4.2.1 Algemeen	29
4.2.2 Personeelsbeleid	29
4.2.3 Samenwerking	31
4.2.4 Digitalisering en Informatiebeveiliging	31
4.2.5 Frauderisico's	32
4.3 Weerstandsvermogen & Risicobeheersing	34
4.3.1 Inventarisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen	35
4.3.2 Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf	36
4.3.3 Financiële risico's Grondbedrijf	40
4.3.4 Niet gekwantificeerde en overige risico's	41
4.3.5 Inventarisatie weerstandscapaciteit – eigen vermogen	45
4.3.6 Inventarisatie weerstandscapaciteit – breder perspectief	46
4.3.7 Weerstandsvermogen – conclusies	46
4.3.8 Kengetallen	48
4.4 Onderhoud kapitaalgoederen	50
4.4.1 Informatietabel onderhoud kapitaalgoederen	50
4.4.2 Wegen	50
4.4.3 Riolering / Water	50
4.4.4 Groen	51
4.4.5 Gebouwen	51
4.5 Financiering	52
4.5.1 Renterisiconorm	53
4.5.2 Kasgeldlimiet	53

4.5.3 Renteschema	54
4.6 Lokale heffingen	55
4.6.1 Onroerende zaakbelastingen	55
4.6.2 Afvalstoffenheffing	56
4.6.3 Rioolheffing	58
4.6.4 Toeristenbelasting	59
4.6.5 Grafrechten, begrafenisrechten	59
4.6.6 Bouwleges en overige leges en vergoedingen	60
4.6.7 Kwijtscheldingsbeleid	60
4.6.8 Lastenontwikkeling	61
4.6.9 Totaaloverzicht kostendekkendheid leges	62
4.7 Verbonden partijen	63
4.8 Grondbeleid	71
4.8.1 Visie	71
4.8.2 Beleid inzake reserves en risico	72
4.9 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid (Woo)	74

Bijlagen:

A.	Overzicht programma, taakveld, omschrijving, portefeuillehouder, budgethouder
B.	Overzicht van reserves & voorzieningen
C.	Specificatie mutaties reserves en voorzieningen
D.	Overzicht incidentele lasten en baten
E.	Begrotingsgegevens EMU 2027
F.	Geprognoseerde begin- en eindbalans 2027 - 2030
G.	Staat van opgenomen geldleningen
H.	Beleidsindicatoren

Beleidsbegroting

Beleidsbegroting

Programmaplan

Te realiseren programma's

Per programma inzicht in:

W1: de **doelstelling** (in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecte)

W2: de **wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken**, en de betrokkenheid hierbij van verbonden partijen;

W3: de **raming van baten en lasten**

en

overzicht van de algemene dekkingsmiddelen

de kosten van overhead

bedrag voor de heffing voor de vennootschapsbelasting

inzicht in gebruik bedrag voor onvoorzien

Acht wettelijk verplichte paragrafen

Doelstellingen en activiteiten voor het jaar 2027

Weerspiegeling van de kant die de gemeente op wil

Hoe beter de speerpunten en activiteiten zijn geformuleerd, hoe gemakkelijker het wordt om hierover te verantwoorden.

Waar stuurt de raad op?

De raad stuurt meestal niet op afzonderlijke facturen of kleine budgetten.

De raad stuurt op ambities, prioriteiten, tempo en financiële ruimte

WAT – WANNEER – HOEVEEL GELD

3.1 Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid

Portefeuillehouders

- Burgemeester C. van den Elsen
- Wethouder E. Daandels

Dit programma betreft het bestuur van de gemeente (raad, college van B&W en de burgemeester), openbare orde, veiligheid, toezicht en handhaving. Daarnaast gaat het programma over burgerzaken, dienstverlening en bedrijfsvoering alsmede de financiën van de gemeente Boekel, zoals de algemene uitkering en de OZB.

Doelen en acties in 2027

Doelen	Acties
Realiseren doelen verwoord in het collegeprogramma 2027-2030	Uitvoeren collegeprogramma 2026 – 2030.
Behouden evenwichtige financiële huishouding.	Op orde houden financieel beleid en de daarop gebaseerde uitvoering.
Creëren weerbare samenleving	Ondernemen van acties om de samenleving weerbaar te maken voor het omgaan met crises. Onder andere door het bevorderen en ondersteunen van het sociaal weefsel zoals opgenomen in het plan van aanpak weerbare samenleving.
	Borgen van de continuïteit van de eigen gemeentelijke organisatie en de kritieke bedrijfsprocessen.
	Op orde hebben en houden van de crisisorganisatie van de gemeente Boekel. Inrichten van noodsteunpunten zoals opgenomen in het plan van aanpak weerbare samenleving.
	Continueren samenwerking met de Veiligheidsregio en de andere 10 gemeenten in Brabant-Noord, onder andere op punten, opgenomen in het plan van aanpak weerbare samenleving.
Zorgdragen voor openbare orde en veiligheid	Bevorderen van veilige samenleving door goede samenwerking met de politie, inzet van boa's, handhaving, het Zorg- en Veiligheidshuis en buurtpreventie.
Aandacht voor ondermijning	Signaleren van ondermijning en creëren weerbaar buitengebied.
	Aanpakken van ondermijning via onder andere het Interventieteam Maas & Leijgraaf en de samenwerking met in ieder geval het RIEC, de politie, het Openbaar Ministerie, andere gemeenten van het Basisteam Maas & Leijgraaf en de belastingdienst.
	Zorgen dat de gemeente Boekel een weerbare overheid is, onder andere via de input van de Brabantse norm 2.0.
Naleven toezicht en handhaving	Het VTH-beleid (vergunningen, toezicht en handhaving) is actueel. Elk jaar wordt dit beleid vertaald naar een uitvoeringprogramma en wordt het voorgaande jaar geëvalueerd. In 2027 willen we extra aandacht besteden aan het proces dat uiteindelijk kan leiden tot handhavingsacties.
	Aan de slag met de schaarse vergunningen: Beleid Standplaatsen en Evenementen.

W1: De doelstelling

W2: Acties die het college in 2027 uitvoert om de doelstelling en te realiseren

W3: Wat mag het kosten?

Wat mag het kosten?

Programma A	Rekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totale lasten (excl. reserves)	8.976	9.742	9.892	10.266	10.828	11.621
Totale baten (excl. reserves)	28.317	30.582	28.688	28.809	29.683	30.510
Saldo voor bestemming	-19.341	-20.841	-18.797	-18.544	-18.855	-18.889
Mutaties reserve (voorlopig) resultaat	3.081	-1.387	281	8	-168	-134
Mutaties reserve	-	-	-4.000	-	-	-
Saldo na bestemming	-16.260	-19.454	-22.515	-18.535	-18.686	-18.755

Bedragen * € 1.000

W4: Wie zijn onze uitvoeringspartners?

Verbonden partijen

- Veiligheidsregio Brabant-Noord (VRBN).
- Zorg & Veiligheidshuis Brabant Noordoost (ZVH).
- Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB).
- Regio Brabant Noordoost (RNOB).
- Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC).
- Regionaal Expertise en Informatiecentrum (RIEC).

Beleidsindicatoren

Bijlage H - Beleidsindicatoren

Beleidsveld (Taakveld)	Naam Indicator	Eenheid	Boekel	Jaar
0. Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,09	2027
0. Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,09	2027
0. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	809	2027
0. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	3%	2027
0. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% % van totale lasten	9%	2027

Financiële begroting

1. Winst- en verliesrekening
2. Weerstandsvermogen
3. Ontwikkelingen in het eigen vermogen
4. Druk en investeringen op de begroting

1. Winst- en verliesrekening

3.7 Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2027 - 2030

Omschrijving	Lasten 2027	Baten 2027	Nadelig Saldo 2027	Batig Saldo 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Nadelig Saldo 2028	Batig Saldo 2028	Lasten 2029	Baten 2029	Nadelig Saldo 2029	Batig Saldo 2029	Lasten 2030	Baten 2030	Nadelig Saldo 2030	Batig Saldo 2030
A Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	4.064.000	427.000	3.637.000		4.444.000	457.000	3.987.000		4.951.000	493.000	4.458.000		5.623.000	412.000	5.211.000	
B Verkeer en vervoer	1.442.000	173.000	1.269.000		1.634.000	173.000	1.461.000		1.625.000	173.000	1.452.000		1.610.000	173.000	1.437.000	
C Economie & VHROSV	24.364.000	22.981.000	1.384.000		13.644.000	12.291.000	1.353.000		16.448.000	15.031.000	1.417.000		13.165.000	11.700.000	1.465.000	
D Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	2.960.000	300.000	2.660.000		3.203.000	300.000	2.902.000		3.204.000	293.000	2.912.000		3.208.000	293.000	2.916.000	
E Sociaal domein	14.248.000	2.743.000	11.505.000		14.301.000	2.752.000	11.549.000		14.276.000	2.432.000	11.844.000		14.261.000	2.394.000	11.867.000	
F Volksgezondheid en milieu	5.050.000	3.327.000	1.723.000		5.183.000	3.513.000	1.670.000		5.167.000	3.705.000	1.462.000		5.277.000	3.806.000	1.471.000	
Algemene dekkingsmiddelen *	317.000	28.154.000		27.836.000	228.000	28.239.000		28.011.000	221.000	28.903.000		28.682.000	254.000	29.841.000		29.587.000
Overhead *	5.792.000	108.000	5.684.000		5.601.000	113.000	5.488.000		5.656.000	118.000	5.538.000		5.744.000	123.000	5.621.000	
Heffing VPB *	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien *	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal programma's (incl. alg.dekk.mid overhead, VPB en onvoorzien)	58.237.000	58.212.000	27.861.000	27.836.000	48.238.000	47.838.000	28.411.000	28.011.000	51.548.000	51.148.000	29.082.000	28.682.000	49.142.000	48.742.000	29.987.000	29.587.000
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	4.000.000	4.025.000	0	25.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000
Geraamd Resultaat	62.237.000	62.237.000	0	0	48.238.000	48.238.000	0	0	51.548.000	51.548.000	0	0	49.142.000	49.142.000	0	0
Structureel begrotingssaldo			0	281.000			0	8.000			-168.000	0			-134.000	0

* Betreffende onderdelen maken deel uit van programma A, echter dienen separaat te worden weergegeven. De wetgever heeft hiermee beoogd de transparantie en vergelijkbaarheid te bevorderen.

*Belangrijke vraag die u
zichzelf als raads- of
commissielid kunt stellen:*

*Weet ik welke financiële
ontwikkelingen al in dat
saldo zijn verwerkt en
welke nog niet?*

2.2. Financieel totaaloverzicht

Van voorjaarsnota 2026 naar begroting 2027		2027		2028		2029		2030	
- = negatief (hogere uitgaven of lagere inkomsten)		Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel	Voordeel	Nadeel
1.) Door de raad vastgesteld saldo voorjaarsnota 2026		40.000			-302.000		-477.000		-444.000
2.) Mutaties begroting 2027		242.000		311.000		310.000		311.000	
<u>Programma A - Bestuur en ondersteuning & Veiligheid</u>									
A.01	Salarissen en sociale lasten		-88.000		-143.000		-145.000		-144.000
A.02	Kosten diensten derden - inhuur flexibele schil	50.000		100.000		100.000		100.000	
A.03	Algemene Uitkering - stelpost - CDOKE middelen	0		400.000		400.000		400.000	
A.04	Taakmutaties	433.000		41.000		27.000		51.000	
A.05	Onttrekking algemene reserve	4.000.000			0		0		0
A.06	Diverse kleine mutaties PA		-7.000	6.000		6.000		6.000	
<u>Programma B - Verkeer en vervoer</u>									
B.01	Diverse kleine mutaties PB		-2.000		-2.000		-2.000		-2.000
<u>Programma C - Economie & VHROSV</u>									
C.01	Bijdrage BoeCult 2027		-30.000		0		0		0
C.02	Opstellen stedelijke verduurzaming, huisvestingsprogramma en verordening		-30.000		0		0		0
C.03	Diverse kleine mutaties PC		-5.000		-5.000		-5.000		-5.000
<u>Programma D - Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie</u>									
D.01	Storting reserve dekking kapitaallasten onderwijshuisvesting		-4.000.000		0		0		0
D.02	Onttrekking reserve dekking kapitaallasten onderwijshuisvesting		0	400.000		400.000		400.000	
D.06	Afschrijving onderwijshuisvesting		0		-400.000		-400.000		-400.000
D.07	Diverse kleine mutaties PD		-11.000		-11.000		-11.000		-11.000
<u>Programma E - Sociaal domein</u>									
E.01	Bijdrage CVV/ Regiotaxi	20.000		20.000		20.000		20.000	
E.02	Subsidie stichting leergeld		-7.000		-7.000		-7.000		-7.000
E.03	Wsw		-21.000		-30.000		-16.000		-40.000
E.04	Wmo		-14.000		-14.000		-14.000		-14.000
<u>Programma F - Volksgezondheid en milieu</u>									
F.01	Klimaatpakkoord inzet CDOKE middelen		-50.000		-50.000		-50.000		-50.000
F.03	Diverse kleine mutaties PF	4.000		6.000		7.000		7.000	
3.) Saldo begroting 2027 - 2030 (som van 1 + 2)		282.000		9.000			-167.000		-133.000

Belangrijke afwegingen

Om vast te kunnen stellen dat sprake is van een structureel evenwicht is belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel.

Uitgangspunt = structureel

Uitzondering = incidenteel

In de begroting / jaarstukken = overzicht van de incidentele baten en lasten

Dit verplichte (meerjarige) overzicht speelt een rol bij het vast kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht.

Het is van belang dat het overzicht van incidentele baten en lasten betrokken wordt bij het presenteren van het structureel begrotingssaldo.

Het overzicht met het structurele begrotingssaldo is daarmee belangrijk.

Preventief toezicht

Gedeputeerde Staten moet de financiële situatie van een gemeente als zwak beoordelen, en preventief toezicht instellen als:

- de begroting naar hun oordeel niet in structureel en reëel evenwicht is en
- de meerjarenraming te weinig laat zien dat een gezond evenwicht mogelijk is.

Bij preventief toezicht moeten GS de begroting eerst goedkeuren, voordat de gemeente met de uitvoering kan beginnen.

Gedeputeerde Staten kunnen preventief toezicht instellen als

- de begroting of de jaarstukken te laat zijn ingezonden.

Repressief toezicht

Repressief toezicht betekent dat de gemeente haar vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen kan uitvoeren, zonder dat de Provincie dat vooraf moet goedkeuren. Het is de lichtste vorm van toezicht. Soms zullen Gedeputeerde Staten hierbij wel voorwaarden stellen.

Bijlage D - Overzicht incidentele lasten en baten

Zoals opgenomen in de actuele geldende Financiële Verordening Gemeente Boekel 2025 (raadsbesluit 11 december 2025).
Dienen incidentele baten en lasten per programma vanaf € 25.000 afzonderlijk te worden gespecificeerd (artikel 3.3).

Programma	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
SPECIFICATIE Lasten					
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	0	0	0	0
	-				
B	Verkeer en vervoer	0	0	0	0
	-				
C	Economie & VHROSV	85.000	0	0	0
C1	Aanpak de Elzen	25.000	0	0	0
C2	Bijdrage BoeCult 2027	30.000	0	0	0
C3	Opstellen stedelijke verduurzaming, huisvestings-programma en verordening	30.000	0	0	0
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	4.197.000	0	0	0
D1	Tijdelijke onderwijshuisvesting	137.000	0	0	0
D2	Storting reserve dekking kapitaallasten onderwijshuisvesting	4.000.000	0	0	0
D3	Bijdrage STILA	25.000	0	0	0
D4	Programma Groen	35.000	0	0	0
E	Sociaal domein	0	0	0	0
	-				
F	Volksgezondheid en milieu	157.000	157.000	0	0
F1	Preventie visie	157.000	157.000	0	0
Totaal incidentele lasten		4.439.000	157.000	0	0
Toelichting					
C1	Betreft de te verwachte kosten inzake (afwikkeling) gebiedsaanpak De Elzen.				
C2	Betreft een eenmalige extra bijdrage voor BoeCult 2027.				
C3	Betreft een eenmalig budget t.b.v. opstellen stedelijke verduurzaming, huisvestingsprogramma en verordening.				
D1	Betreft krediet tijdelijke onderwijshuisvesting schooljaar 2026/2027.				
D2	Betreft storting in de reserve onderwijshuisvesting (dekking kapitaallasten) t.b.v. semi-permanente onderwijshuisvesting.				
D3	Betreft een eenmalige bijdrage aan de Stimuleringsregeling Landschap (STILA).				
D4	Betreft eenmalige kosten inzake programma groen, cf. Raadsbesluit d.d. 05.06.2025 Programma Groen 2025 – 2034 'Natuurlijk Boekel'.				
F1	Betreft eenmalige kosten inzake de preventie visie 2027/2028, cf. B&W-besluit d.d. 10.03.2026.				

Programma	Omschrijving	2027	2028	2029	2030
SPECIFICATIE Baten					
A	Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	4.100.000	0	0	0
A1	Rente (schatkistbankieren)	100.000	0	0	0
A2	Onttrekking algemene reserve	4.000.000			
B	Verkeer en vervoer	0	0	0	0
	-				
C	Economie & VHROSV	0	0	0	0
	-				
D	Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	25.000	0	0	0
D1	Onttrekking reserve Vitaal Buitengebied Boekel	25.000	0	0	0
E	Sociaal domein	314.000	314.000	0	0
E1	Bijdrage Beschermd wonen	314.000	314.000	0	0
F	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0
	-				
Totaal incidentele baten		4.439.000	314.000	0	0
Totaal incidentele baten		4.439.000	314.000	0	0
Totaal incidentele lasten		-4.439.000	-157.000	0	0
Saldo incidentele baten/lasten		0	157.000	0	0
Toelichting					
A1	Betreft de verwachte rente vergoeding voor het uitgezet geld aan Rijkschatkist.				
A2	Betreft onttrekking algemene reserve t.b.v. semi-permanente onderwijshuisvesting.				
D1	Betreft onttrekking reserve Vitaal Buitengebied Boekel t.b.v. de bijdrage STILA.				
E1	Betreft uitbetaling regionale reserve bescherm wonen vanuit de gemeente Oss.				

3.8 Structureel begrotingssaldo

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting, één van de aspecten waarop de provincie toezicht houdt, wordt beoordeeld of structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Het structurele begrotingssaldo geeft inzicht in de mate waarin de structurele lasten door structurele baten worden gedekt. Wanneer hiervan sprake is, is de begroting structureel in evenwicht.

Het structureel begrotingssaldo moet worden gezien als een verplichte verantwoordingsindicator richting de provincie. Het presenteren van het structureel begrotingssaldo heeft de provincie opgenomen in de Begrotingscirculaire 2027, daarnaast adviseert ook de Commissie BBV het structureel begrotingssaldo te presenteren.

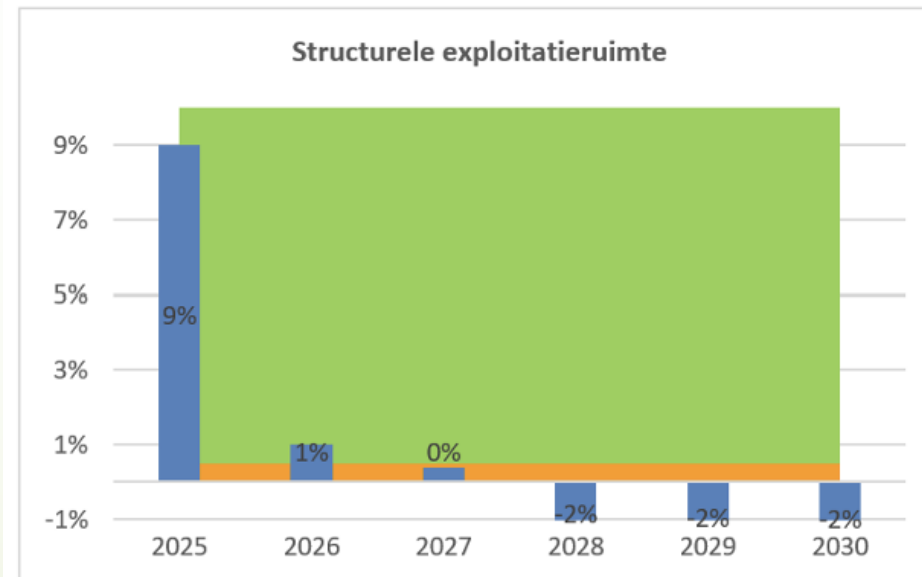
Voor de beoordeling van de financiële gezondheid van de gemeente blijft een bredere analyse van de meerjarenbegroting, de risico's, de reserves en de structurele ontwikkeling van baten en lasten van groter belang.

In onderstaande tabel is het structurele begrotingssaldo voor de begroting 2027 en de meerjarenraming 2028–2030 weergegeven.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1000)	2027	2028	2029	2030
Lasten exclusief mutaties reserves	-57.956	-48.230	-51.548	-49.142
Baten exclusief mutaties reserves	58.262	47.838	50.980	48.608
Geraamd saldo van baten en lasten	306	-392	-568	-534
Toevoegingen reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves	0	400	400	400
Geraamd resultaat	306	8	-168	-134
Incidentele lasten (excl. reservestortingen)	439	157	0	0
Incidentele baten (excl. reservestortingen)	-414	-314	0	0
Incidentele toevoegingen reserves	4.000	0	0	0
Incidentele onttrekkingen reserves	-4.025	0	0	0
Saldo van incidentele baten en lasten	0	-157	0	0
Structureel begrotingssaldo	306	-149	-168	-134

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Hierbij geldt dat bij een positief percentage de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

Moties en amendementen

Een amendement is een formele wijziging van een voorgesteld raadsbesluit. Als het amendement wordt aangenomen, wordt het oorspronkelijke besluit aangepast en moet het gewijzigde besluit worden uitgevoerd. Van belang in de voorbereiding op de begroting:

Let op de financiële dekking van een amendement! Het structureel saldo moet een zwart cijfer zijn.

Een motie is een uitspraak of verzoek van de gemeenteraad aan het college van burgemeester en wethouders. Bijvoorbeeld: een motie kan het college verzoeken om te onderzoeken of er alternatieve manieren zijn om de economie te versterken, die mogelijk effectiever zijn binnen hetzelfde budget

2. Weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit = buffer om tegenvallers op te vangen

Weerstandsvermogen = som van het risicobedrag dat de gemeente loopt.

Formule = Benodigd weerstandsvermogen / weerstandscapaciteit

In gemeenteland zijn de algemene reserves veruit het grootste deel van de weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit, die is vastgesteld op € 15,9 miljoen.
Tevens zijn in deze paragraaf de relevante risico's benoemd.

Totale risicobedrag, waaraan de gemeente Boekel is blootgesteld, is bepaald op € 4,34 miljoen (jaarstukken 2025 = 3,95 miljoen)

Factor = 3,7 (jaarstukken 2025 = 3,4)

4.3.2. Belangrijkste financiële risico's excl. Grondbedrijf

De belangrijkste financiële risico's exclusief het grondbedrijf worden in de onderstaande tabel weergegeven. Deze risico's zijn niet anderszins ondervangen en er zijn geen voorzieningen voor gevormd, waardoor deze relevant zijn voor het weerstandsvermogen.

Nr.	Risico	Omschrijving	Kans		Impact		Effect		Benodigd weerstandsvermogen
1	Openeindregelingen	Wmo	Hoog	0,75	Middel	15%	Structureel	3	977.000
		Jeugdzorg	Hoog	0,75	Middel	15%	Structureel	3	1.234.000
		Bijstandsverlening	Hoog	0,75	Middel	15%	Structureel	3	663.000
		Minimabeleid	Hoog	0,75	Middel	15%	Structureel	3	171.000
		Leerlingenvervoer	Middel	0,50	Middel	10%	Structureel	3	38.000
2	Uitvoeringkosten Sociaal Domein	Domein Jeugd	Laag	0,10	Groot	75%	Structureel	3	239.000
		Domein Wmo	Laag	0,10	Groot	75%	Structureel	3	183.000
		Domein Participatie	Laag	0,10	Middel	15%	Structureel	3	84.000
3	Gemeentefonds	Uitkering gemeentefonds kan lager zijn dan geraamd	Middel	0,50	Middel	30%	Structureel	3	548.000
4	Afgegeven garanties	Gewaarborgde geldleningen PW	Laag	0,01	Groot	50%	Incidenteel	1	145.000
		Gewaarborgde geldleningen BW	Laag	0,01	Middel	30%	Incidenteel	1	4.000
		Startersleningen	Laag	0,05	Middel	15%	Incidenteel	1	2.000
5	Risico's op eigendommen	Rioolbeheer	Laag	0,05	Middel	15%	Structureel	3	17.000
		Wegbeheer	Laag	0,05	Middel	15%	Structureel	3	14.000
		Gebouwenbeheer	Laag	0,05	Middel	15%	Structureel	3	8.000
6	Nadeelcompensatie	Nadeelcompensatie	Middel	0,50	Klein	10%	Incidenteel	1	-
7	Sociale zaken	Vergoeding bij beëindiging samenwerking Meierijstad	Laag	0,10	Middel	15%	Incidenteel	1	11.000
									4.338.000

P 36

Bovenstaande opsommingen geven de impact aan van de investeringen en risico's op de vermogenspositie van de gemeente Boekel. Hieruit blijkt dat vrij aanwendbare reserves van de gemeentelijke exploitatie, na rekening houden met deze investeringen en claims, nog € 15.962.000 bedraagt. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente Boekel, inclusief stille reserves, bedraagt € 15.962.000.

De gekwantificeerde risico's zijn opnieuw herijkt en bedragen € 4.338.000.

P 46

Kijken we naar de ratio van het weerstandscapaciteit inclusief grondbedrijf (beschikbare weerstandscapaciteit versus risico's) dan bedraagt die voor 2027: 3.7.

3. Ontwikkelingen in het eigen vermogen

Gemeente Boekel

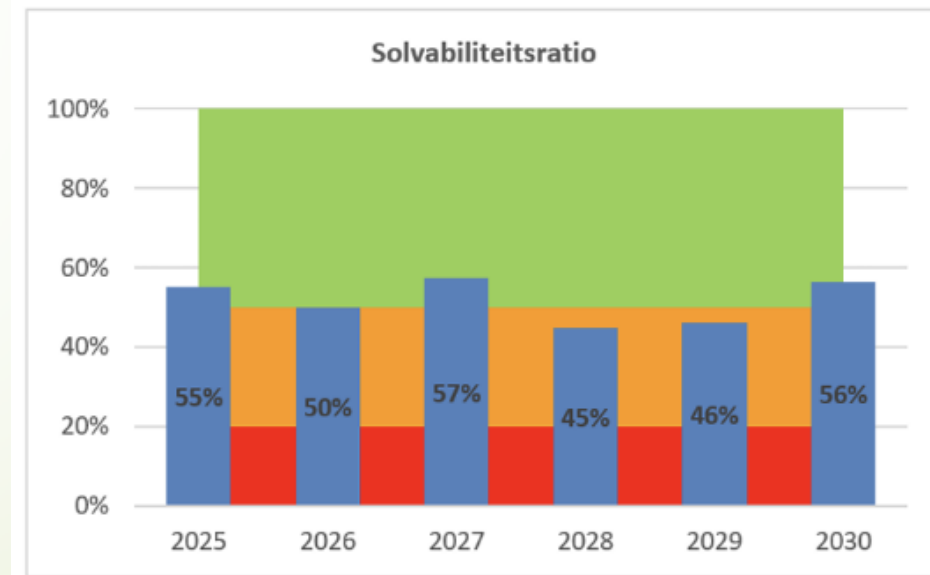
De gemeente Boekel heeft een vrije algemene reserve van € 20,9. Daarvan is circa € 4 miljoen nodig (op termijn) als buffer tegen risico's en is er een ondergrens van € 2 miljoen vastgesteld.

De gemeente Boekel heeft een solvabiliteit die boven het landelijk gemiddelde ligt (landelijk circa 40%)

De gemeente heeft daarom de mogelijkheid om de algemene reserve in te zetten voor de begroting

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin het activabezit van de gemeente is afbetaald en in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. Een methode is het bekijken in hoeverre de in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald.

Bijlage B - Overzicht van reserves & voorzieningen

Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo	Saldo
1-1-2026	1-1-2027	1-1-2028	1-1-2029	1-1-2030	1-1-2031

Nummer	SALDO VAN REKENING						
980310	Saldo van de rekening algemene dienst	3.081.037	0	0	0	0	0
	TOTAAL SALDO VAN REKENING	3.081.037	0	0	0	0	0

	ALGEMENE RESERVES						
980011	Algemene reserve	18.881.291	21.962.328	17.962.328	17.962.328	17.962.328	17.962.328
980061	Algemene reserve grondbedrijf	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000	3.000.000
	TOTAAL ALGEMENE RESERVES	21.881.291	24.962.328	20.962.328	20.962.328	20.962.328	20.962.328

	BESTEMMINGSRESERVES						
980230	Egalisatiereserve Boecult	93.542	93.542	93.542	93.542	93.542	93.542
980237	Vitaal Buitengebied Boekel	788.774	695.274	670.274	670.274	670.274	670.274
980239	Egalisatiereserve Stg. Speeltrein	72.084	72.084	72.084	72.084	72.084	72.084
980242	Herplantverplichtingen	124.590	124.590	124.590	124.590	124.590	124.590
980244	Grondbedrijf afgesloten complexen	243.350	243.350	243.350	243.350	243.350	243.350
980245	Fysieke leefomgeving	6.100	6.100	6.100	6.100	6.100	6.100
980246	Sociale woningbouw	33.900	33.900	33.900	33.900	33.900	33.900
980247	Onderwijshuisvesting (dekking kapitaallasten)	0	0	4.000.000	3.600.000	3.200.000	2.800.000
	TOTAAL BESTEMMINGSRESERVES	1.362.339	1.268.839	5.243.839	4.843.839	4.443.839	4.043.839

Financiële risico's (paragraaf 4.3.2)
 Weerstandscapaciteit (paragraaf 4.3.6)

€ 4.338.000 -/
 € 15.962.000
 € 11.624.000
 € 563.000 -/
 € 11.061.000

Weerstandscapaciteit Grondbedrijf (paragraaf 4.3.3)

P 46

AR = 20,9

Toekomstige claim
 onderwijshuisvesting = 4

Ondergrens = 2

15,9 weerstandscapaciteit

4,3 risico's

0,5 grondbedrijf

11,0 miljoen

4. Druk van investeringen op de begroting

Gemeenten hebben jaarlijkse
investeringsvolumes

25 miljoen periode 2026-2031

Investerings bestaan voornamelijk uit
vervangingsinvesteringen en uit een
aantal nieuwe investeringen

Eerst een paar begrippen

Investering

- Een opoffering in tijd en/of geld waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.
- Voorbeelden: Onderwijshuisvesting, wegen, herinrichtingen

Investeringsoverzicht

- Overzicht van verwachte noodzakelijke en politiek gewenste investeringen in de komende jaren
- Worden tegelijkertijd met de jaarbegroting vastgesteld.

Activeren

- Een investering opnemen op de balans als vast actief.
- De kosten komen daardoor niet volledig in één jaar ten laste van de exploitatie.

Afschrijven

- De waarde van een investering gedurende de gebruiksduur ten laste van de exploitatie (winst- en verliesrekening) brengen.
- De jaarlijkse afschrijving vormt samen met de rente de kapitaallasten.

2.4 Overzicht investeringen

Hieronder treft u een overzicht aan van alle verwerkte investeringen in de begroting 2027.

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Aanpak Boschberg						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	1.000.000	0	0	0	0	0
Herinrichting Centrum						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	2.800.000	0	0	0	0
- Te activeren investering (kapitaallasten POW&R)	0	900.000	0	0	0	0
Herinrichting Kerkstraat Zuid						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	1.030.000	0	0	0	0
- Te activeren investering (kapitaallasten POW&R)	0	450.000	0	0	0	0
Herinrichting Kerkstraat Noord						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	1.033.000	0	0	0
- Te activeren investering (kapitaallasten POW&R)	0	0	450.000	0	0	0
Herinrichting Kennedystraat						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	1.280.000	0	0
Herinrichting Molenstraat – Julianastraat						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	0	2.041.000	0
Tijdelijke verkeersmaatregelen Waterval						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	100.000	0	0	0	0	0
Herinrichting Wilhelminastraat						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	340.000	0	0	0	0	0
- Te activeren investering (kapitaallasten POW&R)	400.000	0	0	0	0	0
Oost-west verbinding						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	0	2.870.000	0
Voertuigen buitendienst						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	60.000	0	0	0	0	0
Implementatie nieuwe ICT dienstverlener						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	99.000	0	0	0	0	0
Nieuwbouw Kindpark (stelpost)						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	0	0	0	0	5.000.000
Herinrichtingen en verbouwing publiekshal						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	341.000	0	0	0	0	0
Aankoop Neerbroek 3						
- Te activeren investering (strategische grond)	980.000	0	0	0	0	0
Semi-permanente onderwijshuisvesting						
- Te activeren investering (kapitaallasten)	0	4.000.000	0	0	0	0
Totaal investeringen	3.320.000	9.180.000	1.483.000	1.280.000	4.911.000	5.000.000

Financiële verordening

Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt:

- a. van de nieuwe investeringen per investering het benodigde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het investeringskrediet in het lopende boekjaar weergegeven, en

Bij de begrotingsbehandeling geeft de raad aan van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringskredieten worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.

Voor een investering groter dan € 50.000 waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, leggen burgemeester en wethouders voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan de raad voor. Bij investeringen informeren burgemeester en wethouders de raad in het voorstel over het effect van de investering op de schuldpositie van de gemeente.

Artikel 14. Waardering en afschrijving vaste activa

Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in bijlage 1: afschrijvingsbeleid bij deze verordening. Investeringen tot een bedrag van € 50.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze worden altijd geactiveerd.

Kosten die voortvloeien uit investeringen

1. Kapitaallasten (direct financieel effect)

Afschrijvingslasten → jaarlijkse waardevermindering van het activum (bijv. gebouw, weg, installatie)

Rentelasten → kosten van financiering (lening of interne rente)

☞ Samen vormen deze de structurele kapitaallasten die jaarlijks op de begroting drukken.

2. Beheer- en onderhoudslasten

Na realisatie ontstaan structurele kosten om het object in stand te houden:

Dagelijks onderhoud (klein onderhoud)

Planmatig/groot onderhoud (via onderhoudsvoorziening of exploitatie)

☞ Dit sluit aan bij beleid rond materiële vaste activa en beheerplannen .

3. Exploitatiekosten (gebruikskosten)

Kosten die samenhangen met het gebruik van het object:

Schoonmaakkosten

Beheer (personeel / toezicht)

Beveiliging

Administratie / ICT (bijv. systeembeheer bij software-investeringen)

4. Huisvestings- en energielasten

Met name bij vastgoed en voorzieningen:

Gas, water en elektriciteit

Lokale heffingen (riool, OZB intern toegerekend)

5. Risico- en verzekeringskosten

Verzekeringspremies (opstal, aansprakelijkheid)

6. Overige structurele lasten

Contractkosten (bijv. onderhoudscontract liften, installaties)

Licenties (bij ICT-investeringen)

Deze kosten/lasten drukken in de jaarlijkse begroting/winst- en verliesrekening

Bijlage E - Begrotingsgegevens EMU 2027

Bedragen x € 1.000		2026 (T-1)	2027 (T)	2028 (T+1)
+ 2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	1.247	1.239	1.798

3.7 Recapitulatiestaat begroting van baten en lasten 2027 - 2030

Omschrijving	Lasten 2027	Baten 2027	Nadelig Saldo 2027	Batig Saldo 2027	Lasten 2028	Baten 2028	Nadelig Saldo 2028	Batig Saldo 2028	Lasten 2029	Baten 2029	Nadelig Saldo 2029	Batig Saldo 2029	Lasten 2030	Baten 2030	Nadelig Saldo 2030	Batig Saldo 2030
A Bestuur en ondersteuning & Veiligheid	4.064.000	427.000	3.637.000		4.444.000	457.000	3.987.000		4.951.000	493.000	4.458.000		5.623.000	412.000	5.211.000	
B Verkeer en vervoer	1.442.000	173.000	1.269.000		1.634.000	173.000	1.461.000		1.625.000	173.000	1.452.000		1.610.000	173.000	1.437.000	
C Economie & VHR/OSV	24.364.000	22.981.000	1.384.000		13.644.000	12.291.000	1.353.000		16.448.000	15.031.000	1.417.000		13.165.000	11.700.000	1.465.000	
D Onderwijs & Sport, cultuur en recreatie	2.960.000	300.000	2.660.000		3.203.000	300.000	2.902.000		3.204.000	293.000	2.912.000		3.208.000	293.000	2.916.000	
E Sociaal domein	14.248.000	2.743.000	11.505.000		14.301.000	2.752.000	11.549.000		14.276.000	2.432.000	11.844.000		14.261.000	2.394.000	11.867.000	
F Volksgezondheid en milieu	5.050.000	3.327.000	1.723.000		5.183.000	3.513.000	1.670.000		5.167.000	3.705.000	1.462.000		5.277.000	3.806.000	1.471.000	
Algemene dekkingsmiddelen *	317.000	28.154.000		27.836.000	228.000	28.239.000		28.011.000	221.000	28.903.000		28.682.000	254.000	29.841.000		29.587.000
Overhead *	5.792.000	108.000	5.684.000		5.601.000	113.000	5.488.000		5.656.000	118.000	5.538.000		5.744.000	123.000	5.621.000	
Heffing VPB *	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien *	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal programma's (incl. alg.dekk.midd. overhead, VPB en onvoorzien)	58.237.000	58.212.000	27.861.000	27.836.000	48.238.000	47.838.000	28.411.000	28.011.000	51.548.000	51.148.000	29.082.000	28.682.000	49.142.000	48.742.000	29.987.000	29.587.000
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma	4.000.000	4.025.000	0	25.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000	0	400.000
Geraamd Resultaat	62.237.000	62.237.000	0	0	48.238.000	48.238.000	0	0	51.548.000	51.548.000	0	0	49.142.000	49.142.000	0	0
Structureel begrotingssaldo	0	0	0	281.000	0	0	0	8.000	-168.000	0	-168.000	0	-134.000	0	-134.000	0

* Betreffende onderdelen maken deel uit van programma A, echter dienen separaat te worden weergegeven. De wetgever heeft hiermee beoogd de transparantie en vergelijkbaarheid te bevorderen.

Afschrijvingslasten → jaarlijkse waardevermindering van het activum (bijv. gebouw, weg, installatie)

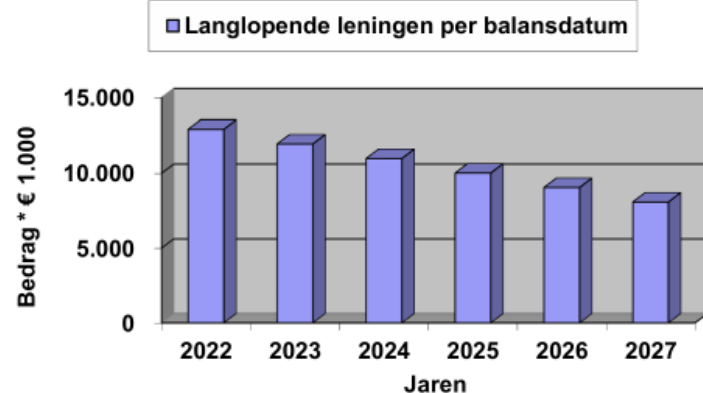
Renteresultaat in Boekel is 0 euro

Dat zegt echter niks over de rente die wordt betaald over de leningen!

Als raads- of commissielid is het interessant om te bekijken welke investeringen in de begroting 2027-2030 zijn opgenomen, maar ook om eens te onderzoeken welke investeringen in de periode daarna nog plaats (moeten) vinden.

Daarbij zijn er ook geldleningen.

Uit het overzicht van opgenomen geldleningen (bijlage G) blijkt dat er in het begrotingsjaar 2027 naar verwachting geen nieuwe langlopende lening zal worden afgesloten. Randvoorwaarde hierbij is wel dat de liquiditeitsplanning zoals opgenomen in de voorjaarsnota 2026 wordt gerealiseerd. De geplande aflossing op langlopende leningen bedraagt in 2027 € 970.000, met een bijbehorende rentelast van € 113.607. De totale langlopende schuld loopt daarmee in 2027 af met € 970.000 tot € 8.080.000.

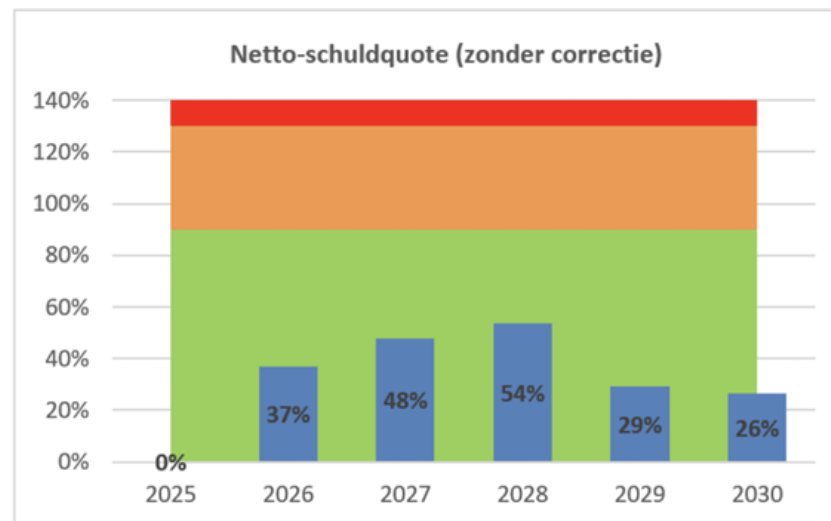
Bijlage G - Staat van opgenomen geldleningen

Stand 01-01-2027	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2027	Stand 01-01-2028	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2028
€ 80.000	€ 0	€ 2.550	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 0	€ 810	€ 40.000	€ 0
€ 720.000	€ 0	€ 22.840	€ 180.000	€ 540.000	€ 540.000	€ 0	€ 16.117	€ 180.000	€ 360.000
€ 1.750.000	€ 0	€ 48.972	€ 250.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 0	€ 41.884	€ 250.000	€ 1.250.000
€ 6.500.000	€ 0	€ 39.245	€ 500.000	€ 6.000.000	€ 6.000.000	€ 0	€ 36.085	€ 500.000	€ 5.500.000
€ 9.050.000	€ 0	€ 113.607	€ 970.000	€ 8.080.000	€ 8.080.000	€ 0	€ 94.896	€ 970.000	€ 7.110.000

Stand 01-01-2029	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2029	Stand 01-01-2030	Opname lopend jaar	Rente	Aflossing	Stand 31-12-2030
€ 360.000	€ 0	€ 9.394	€ 180.000	€ 180.000	€ 180.000	€ 0	€ 2.671	€ 180.000	€ 0
€ 1.250.000	€ 0	€ 34.796	€ 250.000	€ 1.000.000	€ 1.000.000	€ 0	€ 27.709	€ 250.000	€ 750.000
€ 5.500.000	€ 0	€ 32.925	€ 500.000	€ 5.000.000	€ 5.000.000	€ 0	€ 29.765	€ 500.000	€ 4.500.000
€ 7.110.000	€ 0	€ 77.115	€ 930.000	€ 6.180.000	€ 6.180.000	€ 0	€ 60.145	€ 930.000	€ 5.250.000

Netto schuldquote

De netto schuldquote zegt het meest over de financiële (vermogens)positie van een gemeente. Dit kengetal weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van het exploitatietotaal van de baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. In algemeenheid geldt: hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Leeswijzer met praktische handvaten

Lees de programma's vanuit de 3 W-vragen en vind ik dat concreet genoeg?

Wat willen we bereiken – wat gaan we doen – wat mag het kosten?

Lees de paragrafen gericht

Waar zitten risico's en ontwikkelingen die je niet direct in de programma's ziet?

Financieel beeld: begin met het structureel saldo

Is de begroting structureel en meerjarig sluitend?

Bekijk de financiële positie en kijk naar de trends

Structurele exploitatieruimte – eigen vermogen (reserves) – schuld – solvabiliteit – weerstandsvermogen.

Bekijk de investeringen

Wat gaan we investeren en wat betekent dat voor toekomstige lasten en schuld? Kijk voorbij het 'lintjesknipmoment'

Vraag vooral: wat zie ik nog níét?

Welke bekende ontwikkelingen zijn nog niet financieel verwerkt?

Pauze

DEEL B

Grondexploitaties

De lopende en geplande projecten in exploitatie binnen de Gemeente Boekel zijn:

- De Biezen fase 1;
- De Biezen fase 2;
- De Burgt fase 1;
- De Burgt fase 2;
- Voskuilen III;
- Schutboom;
- Tuinstraat;
- Lage Raam;
- Centrumplan Boekel;
- Neerbroek Vlonder Noord.

GRONDBEDRIJF COMPLEXEN	Boekwaarde 31-12-2025
Woningbouw	
De Biezen fase 1	- €440.946
De Biezen fase 2	-
De Burgt fase 1	€ 3.506.850
De Burgt fase 2	- € 1.309.792
Voskuilen fase 3	€ 246.494
Schutboom	- € 3.223.113
Tuinstraat	€ 824.319
Bedrijventerrein	
Lage Raam	- € 1.608.528
Mix	
Centrumplan	€ 600.295
Neerbroek Vlonder Noord	- € 2.551.639

Tabel 1: Boekwaarde per d.d. 31.12.2025 cf. grondbedrijfrapportage 2026

Jaarlijks moet een fiactualisatie plaatsvinden van de grondexploitatiebegroting

We rekenen voor het jaar 2027 jaar met een grondwaarde stijging van 2% voor woningen en 2% voor bedrijven.

Totale boekwaarde = € 3.956.060 (gemaakte kosten minus de gemaakte opbrengsten)

Bijlage F - Geprognosticeerde begin- en eindbalans 2027-2030

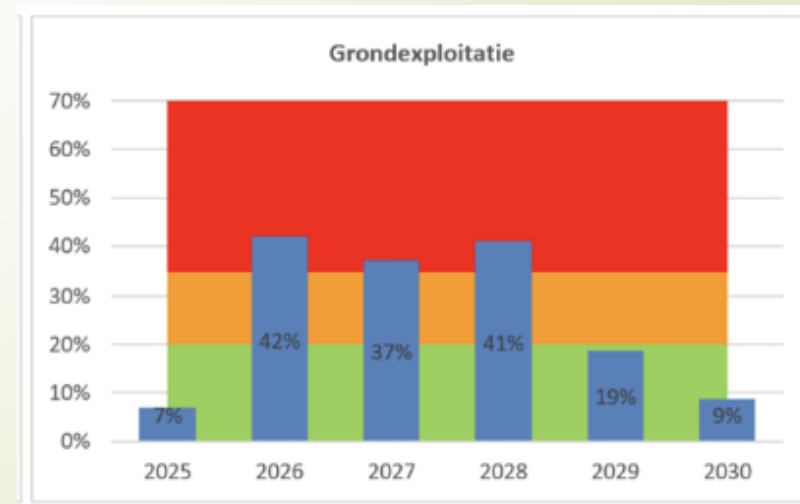
(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA	1-1-2027	31-12-2027	1-1-2028	31-12-2028	1-1-2029	31-12-2029	1-1-2030	31-12-2030
Vaste activa								
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	27.323	35.364	35.364	35.049	35.049	34.489	34.489	37.583
Financiële vaste activa	627	627	627	627	627	627	627	627
Totaal vaste activa	27.950	35.991	35.991	35.676	35.676	35.116	35.116	38.210
Vlottende activa								
Voorraden	7.640	21.681	21.681	19.634	19.634	9.544	9.544	4.231

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) jaarlijkse baten. De boekwaarden van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde, voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen.

P 48/P49

Voorziening verliesgevende complexen

	VOORZIENINGEN						
980410	Wegbeheer	792.365	157.533	169.485	227.858	374.046	442.989
980411	Onderhoud gebouwen	661.333	39.713	89.210	45.106	213.731	45.862
980412	Pensioenverplichtingen	2.074.142	2.074.142	2.074.142	2.074.142	2.074.142	2.074.142
980413	Verliesgevende complexen	10.835.000	10.835.000	10.835.000	10.835.000	10.835.000	10.835.000
980414	Gemeentelijk rioleringsplan	990.298	990.298	990.298	990.298	990.298	990.298
980415	Afvalstoffenheffing	8.609	8.609	8.609	8.609	8.609	8.609
980417	Verlof sparen	74.057	74.057	74.057	74.057	74.057	74.057
980510	Dubieuze debiteuren	42.266	42.266	42.266	42.266	42.266	42.266
	TOTAAL VOORZIENINGEN	15.478.071	14.221.618	14.283.068	14.297.336	14.612.150	14.513.224

Er zijn een tweetal verliesgevende complexen.

Daarvoor moet nu (in het heden) al in de boekhouding rekening worden gehouden.

De verliesgevende complexen hebben een eindwaarde van 10,8 miljoen negatief (op het moment dat deze grondexploitaties gereed zijn)

In de grondbedrijf rapportage 2026 is voorziening verliesgevende complexen geactualiseerd. Op dit moment bestaat de

- Centrumplan Boekel € 7.335.000 +/- De Burgt fase 2 € 3.500.000

Winsten worden naar gelang voortgang van het project geboekt

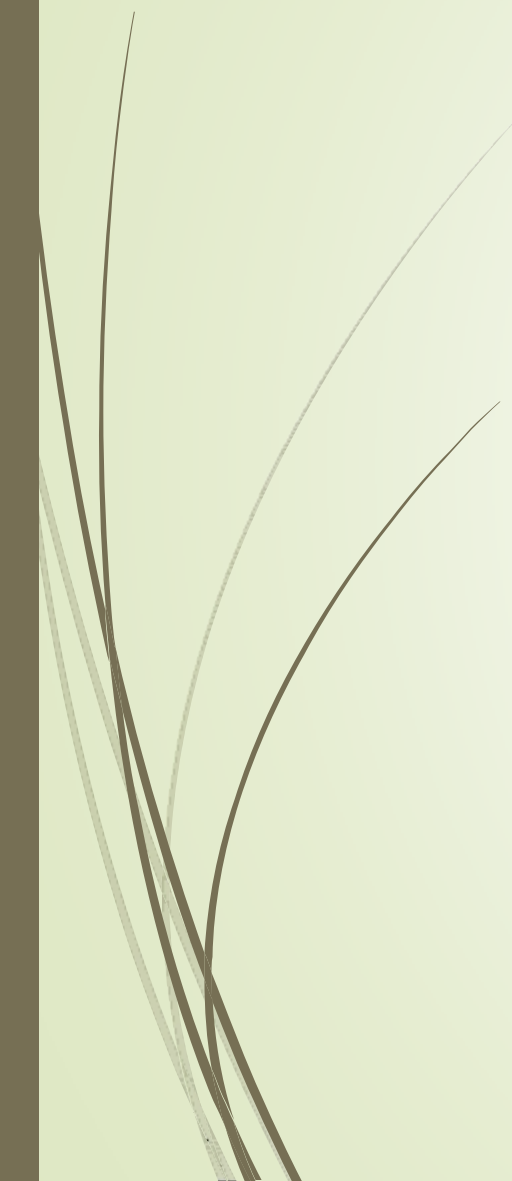

Weerstandsreserve grondbedrijf

Er is een berekening / inschatting gemaakt van het gewenste weerstandsvermogen versus beschikbare middelen. Het gewenste weerstandsvermogen is berekend op € 2.437.495. Het weerstandsreserve van het grondbedrijf is € 3.000.000. Daarmee is het gewenste weerstandsvermogen voldoende gedekt door het weerstandsreserve van het grondbedrijf en is er een "overschot" van € 562.505.

De algemene reserve grondbedrijf is bestemd voor opvang van risico's in de grondexploitatie die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen.

Grondbedrijfrapportage 2026: 2,4 miljoen

Lokale heffingen

4.6 Lokale heffingen

Deze paragraaf bevat informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen en belastingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

P 50

Artikel 19. Vaststelling hoogte belastingen, rechten, heffingen en prijzen

1. De raad stelt jaarlijks, voorafgaand aan het heffingsjaar, de hoogte van de gemeentelijke belastingen, rechten, heffingen, tarieven en leges vast.

Financiële verordening

Gemeentelijke belastingen/heffingen/rechten

OZB

Afvalstoffenheffing

Rioolheffing

Toeristenbelasting

Grafrechten

Tarieven worden vastgesteld in de belasting- en legesverordening

Totaaloverzicht kostendekkendheid leges begroting 2027							
		Lasten excl. overhead en BTW	Overhead	BTW/BCF	Totale Lasten	Baten	Kosten-dekking percentage
Titel 1	Algemene dienstverlening						
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€ 23.933	€ 3.065	€ 1.148	€ 28.146	€ 13.000	46,19%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten)	€ 550.591	€ 62.821	€ 13.192	€ 626.604	€ 266.450	42,52%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen)						
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens	€ 30.326	€ 2.711	€ 569	€ 33.606	€ 11.500	34,22%
Hoofdstuk 5	Bestuursstukken *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 6	Vastgoedinformatie *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 7	Overige publiekszaken	€ 786	€ 118	€ 25	€ 929	€ 500	53,85%
Hoofdstuk 8	Bijzondere wetten	€ 159.223	€ 23.884	€ 5.016	€ 188.122	€ 101.300	53,85%
Hoofdstuk 9	Diversen *						-
	Totaal titel 1	€ 764.860	€ 92.599	€ 19.950	€ 877.408	€ 392.750	44,76%
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning						
Hoofdstuk 1	Algemene bepalingen)						
Hoofdstuk 2	Voorfase)						
Hoofdstuk 3	Activiteiten met betrekking tot bouwwerken)						
Hoofdstuk 4	Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed)						
Hoofdstuk 5	Lozingsactiviteiten)						
Hoofdstuk 6	Aanlegactiviteiten)	€ 431.524	€ 58.729	€ 20.733	€ 510.985	€ 230.000	45,01%
Hoofdstuk 7	Overige activiteiten)						
Hoofdstuk 8	Maatwerkvoorschriften)						
Hoofdstuk 9	Gelijkwaardigheid)						
Hoofdstuk 10	Overige tarieven)						
Hoofdstuk 11	Modaliteiten)						
Hoofdstuk 12	Vermindering)						
Hoofdstuk 13	Teruggaaf)						
	Totaal titel 2	€ 431.524	€ 58.729	€ 20.733	€ 510.985	€ 230.000	45,01%
Titel 3	Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn						
Hoofdstuk 1	Horeca	€ 36.268	€ 5.440	€ 1.142	€ 42.851	€ 3.250	7,58%
Hoofdstuk 2	Seksbedrijven *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 3	Winkeltijdenwet *	-	-	-	-	-	-
Hoofdstuk 4	Organiseren evenement of markt	€ 50.217	€ 7.533	€ 1.582	€ 59.332	€ 4.500	7,58%
Hoofdstuk 5	Standplaatsen	€ 14.559	€ 1.674	€ 352	€ 16.585	€ 1.000	6,03%
Hoofdstuk 6	In dit hoofdstuk niet benoemd besluit *	-	-	-	-	-	-
	Totaal titel 3	€ 101.045	€ 14.647	€ 3.076	€ 118.768	€ 8.750	7,37%
	Totaal totale legesverordening	€ 1.297.428	€ 165.974	€ 43.759	€ 1.507.161	€ 631.500	41,90%

* Geen afzonderlijke kosten / opbrengsten begroot.

Deskundigencommissie geeft opnieuw advies over voortgang Hervormingsagenda jeugd

Per 1 januari 2026 wordt de externe en onafhankelijke Deskundigencommissie voor de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 opnieuw geïnstalleerd. Deze commissie kijkt of de gemaakte afspraken rond de jeugdzorg goed worden uitgevoerd en geeft hierover een zwaarwegend en maatgevend advies aan de Rijksoverheid en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Ook bekijkt zij of dit het gewenste effect heeft op de uitgaven en hoe daarmee om te gaan. Dit is een belangrijke afspraak uit de Hervormingsagenda.

In januari 2025 bracht de commissie haar eerste advies uit. Het volgende, tweede advies wordt begin 2027 verwacht.

Ravijnjaar 2028 (en verder): Door het Rijk ingeboekte besparingsmaatregelen voor de jeugdzorg vanaf boekjaar 2028.

Als de beoogde kostendaling niet behaald wordt, dreigen er forse tekorten te ontstaan bij gemeenten.

De Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd onder leiding van Tamara van Ark zal een uitspraak doen over de haalbaarheid van deze besparingsmaatregelen en hoe om te gaan met het verschil tussen kosten en beschikbare middelen voor de jeugdzorg bij gemeenten.

De deskundigencommissie brengt in 2027 een zwaarwegend en maatgevend advies uit waarin ze zowel terugkijkt op de periode 2025-2027 en ook vooruitkijkt naar 2028 en verder.

De hoop is gevestigd op extra middelen via de meicirculaire 2027

Gemeenten mogen daar nu nog niet mee rekenen

Einde
training

Vragen?

Bedankt voor uw aandacht!

De presentatie komt u tegemoet